

-ARAŞTIRMA MAKALESİ-

**KAMU DİPLOMASİSİ BAĞLAMINDA GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI'NIN
KONUMU**

Gökhan ADIGÜZEL¹

Öz

Dış politika ve diplomasi alanlarında yirminci yüzyılda gerçekleşen dönüşümler neticesinde kamu diplomasisi ayrı bir disiplin olarak ortaya çıkmıştır. Günümüzde ülkelerin itibarının artması ve politikalarının farklı toplumlar tarafından benimsenmesi noktasında kamu diplomasisinin doğru şekilde yürütülmesi önemlidir. Türkiye'nin tarihi, siyasi, sosyal ve kültürel bağları düşünüldüğünde kamu diplomasisi faaliyetleri bağlamında dikkate değer bir potansiyeli bulunmaktadır. Göç ve insan hareketliliği vasıtasıyla farklı toplumlar arasında gelişen etkileşim kanalları, kamu diplomasisinin alanlarından birisi haline gelmiştir. Çoğunlukla kamu düzeni ve güvenliği çerçevesinde değerlendirilen göçmenler ve sığınmacılar, aslında toplumlar arasında iletişim kurma potansiyeli açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Çalışmanın amacı, Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetleri ile göç politikaları arasındaki ilişkinin varlığını ortaya koymaktır. Bu bağlamda Göç İdaresi Başkanlığı'nın (GİB) düzenli göç alanındaki uygulamaları incelemeye alınmıştır. 2013 yılında yürürlüğe giren 6458 sayılı kanun ile birlikte Türkiye'de göçe dair iş ve işlemler Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) Yabancılar Şube Müdürlüğü'nden GİB'e devredilmiştir. Göç yönetiminin kolluk birimleri dışında bir kurum tarafından yürütülmesi ve hususi bir uzmanlık alanı olarak değerlendirilmesi dikkate değer bir gelişmedir. Diğer taraftan, 1950'den bu yana göç yönetiminin İçişleri Bakanlığı bünyesinde yürütülmesi, göç olgusunun yalnızca kamu düzeni ve güvenliği bağlamında değerlendirilmesine neden olabilecek bir yaklaşıma zemin oluşturmaktadır. Literatürde Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetleri ile GİB'in uygulamaları arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bu mesele hakkında özgün bir şekilde ilk kavrayışları oluşturmak ve kapsamlı çalışmalarla araştırılacak sorular geliştirmek amacıyla çalışmada keşfedici araştırma yönteminden faydalanılmıştır. Literatür taramasına dayalı keşfedici bir araştırma olan bu çalışma, uzmanlara danışma ve vaka keşfi teknikleriyle zenginleştirilecek bir zemin oluşturmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kamu diplomasisi, göç politikaları, Göç İdaresi Başkanlığı, Türkiye, keşfedici araştırma.

JEL Kodları: D73, Z18

Başvuru: 12.04.2025

Kabul: 23.03.2026

¹ Dr., İstanbul Ticaret Üniversitesi, gokhan.adiguzel@ticaret.edu.tr, İstanbul, Türkiye, ORCID No: 0000-0003-3795-170X

ROLE OF THE PRESIDENCY OF MIGRATION MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF PUBLIC DIPLOMACY²

Abstract

As a result of the developments in foreign policy and diplomacy in the twentieth century, public diplomacy has emerged as a separate discipline. Nowadays, it is essential to conduct public diplomacy in the right way in order to enhance the credibility of countries and to ensure that their policies are adopted by different societies. Considering Türkiye's historical, political, social and cultural ties, it has a remarkable potential in terms of public diplomacy activities. The channels of interaction between different societies through migration and human mobility have become one of the fields of public diplomacy. Migrants and asylum-seekers, who are often considered as a problem of public order and security, actually offer important opportunities in terms of the potential for communication between societies. The aim of this study is to demonstrate the existence of a relationship between Türkiye's public diplomacy activities and its migration policies. In this context, the practices of the Presidency of Migration Management (PMM) in the field of regular migration are analyzed. With the Law 6458, which was enacted in 2013, migration-related affairs and procedures in Türkiye were transferred from the General Directorate of Security's (GDS) Foreigners Branch Directorate to the PMM. It is a remarkable development that migration management is carried out by an institution other than police departments and considered as a special field of expertise. On the other hand, immigration management, having been conducted within the Ministry of the Interior since 1950, has produced a framework that potentially constrains the interpretation of migration to public order and security concerns. There are no studies in the literature that examine the relationship between Türkiye's public diplomacy activities and the practices of the PMM. In order to provide initial insights into this matter and to develop questions to be explored through further research, an exploratory research methodology was utilized. As an exploratory study based on a literature review, this study aims to lay a foundation that will be enriched by expert consultation and case study discovery techniques.

Keywords: *public diplomacy, migration policies, the Presidency of Migration Management, Türkiye, exploratory research.*

JEL Codes: *D73, Z18*

“Bu çalışma Araştırma ve Yayın Etiğine uygun olarak hazırlanmıştır.”

² The Extended English Summary is located the end of the Article

1. GİRİŞ

Uluslararası ilişkilerin klasik diplomasi aktörleri ve araçları zaman geçtikçe dönüşüme uğramaktadır. Dünyada ekonomik, toplumsal ve siyasi alanda gerçekleşen dönüşümlerin etkilediği alanlardan birisi devletlerin dış politika yaklaşımları olmuştur. Bu değişim süreci genellikle iletişim olanaklarının gelişmesi ve ulaşım imkânlarının artmasıyla bağlantılı değerlendirilmektedir. Dış politika uygulamalarında devletlerin dışında medya, kamuoyu, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, uluslararası kuruluşlar, özel sektör kuruluşları, baskı grupları ve bireyler birer aktör olarak ortaya çıkmıştır. Yeni uluslararası düzende devletler bu gerçeklik ışığında kamu diplomasisi faaliyetlerine yoğunluk vermektedir. “İnsandan insana” etkileşimin öneminin arttığı bu yeni süreçte, ülkelerin vatandaşları ve sivil toplum örgütleri de aktif roller üstlenmektedir (İletişim Başkanlığı, 2022). Ülkeler kamu diplomasisi faaliyetleri kapsamında eğitim, kültür, spor, sağlık, medya ve insani alanlarda uygulamalar geliştirmektedir.

Kamu diplomasisi faaliyetleri, ülkeler tarafından belirli bir planlama ve strateji doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Aksi takdirde kamu diplomasisi faaliyetlerinin hedeflenen etkileri sağlama olanağı zayıflayabilir. Nye (2005), kamu diplomasisi faaliyetlerini doğru biçimde kullanan ülkelerin cazibe merkezi haline geleceğini ve kendi politikalarını farklı bölgelerde daha kolay şekilde uygulama imkânına ulaşabileceğini belirtmektedir. Bu faaliyetlerin doğru şekilde uygulanması ülkelerin hem imaj ve itibarlarının artmasına hem de politikalarının başka toplumlar tarafından paylaşılmasına destek olacaktır (Özkan, 2015). Kamu diplomasisi faaliyetleri, hedef ülkelerle ve toplumlarla oluşturulan bağların sürekliliğini sağlama noktasında önemli fırsatlar sunmaktadır. Karadağ (2023), kamu diplomasisi faaliyetlerini yumuşak gücün amaç odaklı hale getirilme biçimi olarak görmektedir. Günümüzde devletler imajlarını ve itibarlarını artırma ve politikalarını etkili hale getirme noktasında kamu diplomasisi faaliyetlerinden sistemli bir şekilde faydalanmaktadır. Kamu diplomasisine dair farklı alanlarda yapılan sistemli çalışmalar ülkelerin yumuşak gücüne önemli katkılar vermektedir.

Günümüzde kamu diplomasisi faaliyetlerinden etkili sonuçlar elde etmenin belli koşulları bulunmaktadır. Her şeyden önce bu türden faaliyetler yürüten ülkelerin izledikleri politikalarda rasyonel, meşru ve ikna edici bir zemine sahip olmaları gerekmektedir. Kalın (2012), adaletten uzak, meşru olmayan yöntemlere dayanan, evrensel hukuk kurallarını çiğneyen, tehdit ve zorbalığa dayanan politikaları savunmanın ya da dünya kamuoyuna anlatmanın mümkün olmadığını vurgulamaktadır. Bunlara, Filistin halkı üzerinde soykırıma ve zorbalığa dayanan İsrail yönetimi, gayri meşru sebeplerle Irak'ı ve Afganistan'ı işgal eden Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ya da Doğu Türkistan'da yıllardır sistemli asimilasyon ve işkenceler uygulayan Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) örnek olarak verilebilir. Bu ülkelerin adaletten uzak ve meşru olmayan politikaları, farklı ülkelerde ve bölgelerde yaptıkları kamu diplomasisi faaliyetlerinin de temelini zayıflatmaktadır. Bu açıdan ülkelerin farklı alanlarda izledikleri iç ve dış politikaların kamu diplomasisi faaliyetlerinden elde edilecek sonuçları doğrudan şekillendirdiği bir gerçektir.

Çoğunlukla uluslararası ilişkiler literatürü içerisinde yer alan kamu diplomasisi tek bir kuram altında sınıflandırılmamaktadır (Aksu, 2024). Kamu diplomasisi tek bir sistematik bir kuram haline gelmemiştir ve farklı kuramsal yaklaşımlar tarafından beslenmektedir. Kamu diplomasisini kuramsal açıdan besleyen yaklaşımların başında inşacılık gelmektedir. İnşacılık, maddi gücü, çıkarı ve bunlarla bağlantılı öğeleri merkezine alan realizm ya da liberalizmden farklı şekilde devletlerin toplumsal gerçeklerini inşa etme süreçlerine odaklanmaktadır (Adler, 1997). Ulusal kimliklerin, toplumlar arasındaki etkileşim ve iletişim yoluyla sürekli ve karşılıklı şekilde yeniden inşa edildiğini öne süren inşacılık, devletlerin çıkarlarının önceden tanımlı olduğu varsayımına karşı çıkar (Wendt, 1992). Kimliklerin, normların ve fikirlerin uluslararası ilişkileri şekillendirme konusundaki rolünü önemseyen inşacılık yaklaşımı, kamu diplomasisi bakımından dikkate değer bir teorik çerçeve sağlamaktadır. Türkiye'nin hem bölgesel hem de küresel anlamdaki etki alanı göz önüne alındığında inşacılık yaklaşımı, kamu diplomasisi ve göç hareketleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bu çalışma açısından kuramsal bir zemin oluşturmaktadır.

Türkiye, tarihi, kültürel, coğrafi, siyasi ve toplumsal bağları göz önüne alındığında kamu diplomasisi faaliyetleri açısından dikkat çekici bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyeline rağmen kamu diplomasisinin önemini oldukça geç fark eden Türkiye, yirmi birinci yüzyılın bu stratejik gücünü etkili biçimde kullanamamıştır (Kömür, 2020; Özkan, 2015; Öztürk, 2009). Aslında bu alanda Türkiye'nin tarihsel olarak tecrübesinin Osmanlı Devleti tarafından fetih öncesi ve sonrası yabancı topluluklara uygulanan "İstimalet Siyaseti"ne dayandığı söylenebilir (Kocabıyık, 2019). Osmanlı döneminde eğitim faaliyetleri, sosyal yardımlar ve vakıf çalışmaları yoluyla insani diplomasi faaliyetleri etkili şekilde kullanılmıştır. Osmanlı'nın kuruluş sürecini inceleyen İnalçık (2010), beyliğin imparatorluğa dönüşümü sürecinde etkili olan üç etkeni şu şekilde sıralamaktadır: demografik devrim, gaza/cihat hareketleri ve önemli ticari konum. Osmanlı'nın imparatorluğa dönüşme aşamasında gaza/cihat motivasyonun yanında elde ettiği topraklardaki doğru iskân politikaları ve yabancıları ısıdırma faaliyetleri çok etkili olmuştur. Bu durum sert güç ile yumuşak gücün birlikte doğru kullanımına güzel bir örnektir. Türkiye'de kamu diplomasisi faaliyetlerine yönelik Soğuk Savaş'ın sona ermesin ardından bazı somut girişimler ortaya çıkmıştır. 1992 yılında kurulan Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) ile başlayan bu türden faaliyetler 2000'li yıllardan itibaren ivme kazanmıştır. Bu açıdan Yunus Emre Vakfı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü ve Maarif Vakfı gibi kurumların ihdas edilmesi önemli gelişmelerdir. Kitle iletişim araçlarının yaygın olarak kullanıldığı günümüzde, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu'nun (TRT) kırk bir dil ve lehçede yaptığı yayınlar Türkiye'nin bölgesel ve küresel anlamda etkisini artıran önemli faaliyetlerdendir (TRT, 2024) Türkiye'deki kamu diplomasisi faaliyetleri açısından atılan önemli adımlardan birisi, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan İletişim Başkanlığı'dır. 2018 yılında "Türkiye markasını güçlendirmek" hedefiyle kurulan İletişim Başkanlığı, kamu kurumları, ulusal ve uluslararası medya, sivil toplum örgütleri, akademi ve düşünce kuruluşları gibi farklı organizasyonlar ile ortak çalışmalar yürütmeyi amaçlamaktadır (İletişim Başkanlığı, 2024).

Türkiye, hem iletişim ve ulaşım olanaklarının yaygınlaşması hem de yakın coğrafyasındaki siyasi ve toplumsal istikrarsızlıklar nedeniyle yoğun göç hareketleri ile karşı karşıya kalmıştır. Cumhuriyetin kuruluşunun ardından Türk-Yunan nüfus mübadelesi ve 1934 İskân Kanunu gibi gelişmeler ışığında içe dönük göç politikaları takip eden Türkiye'nin 1979 yılından itibaren göç karakteri değişmeye başlamıştır (Adıgüzel, 2024). Bu değişim süreci 2010'lu yıllarda yaşanan Arap Ayaklanmaları ile başka bir boyuta geçmiştir. Özellikle Türkiye'nin sınır komşusu olan Suriye'de oluşan istikrarsızlık nedeniyle milyonlarca insan Suriye'den çevre ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır. Suriye'deki göç hareketlerinden en yoğun şekilde etkilenen ülkelerin başında Türkiye gelmektedir. Türkiye'de yabancılara yönelik iş ve işlemler uzun yıllar Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) bünyesinde gerçekleştirilmiştir. 2013 yılında 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun (YUKK) yayımlanmasının ardından Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur (Göç İdaresi Başkanlığı, 2025). 2021 yılında yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Göç İdaresi Başkanlığı'na (GİB) dönüştürülen kurum, İçişleri Bakanlığı'na bağlı bulunmaktadır. GİB halihazırda Türkiye'deki düzenli göç ve düzensiz göç hareketlerine dair iş ve işlemleri yürüten temel kurumdur. Bununla birlikte GİB'in Türkiye'deki yabancıların uyum süreçlerine ilişkin çeşitli görevleri bulunmaktadır. Yabancıların uyumuna dair çalışmalar YUKK 96. maddesi ve YUKK uygulama yönetmeliğinin 118. maddesi çerçevesinde düzenlenmektedir. GİB tarafından yürütülen iş ve işlemler ile kamu diplomasisinin faaliyet alanları arasında uyumlu bir zemin bulunmaktadır. Bu çerçevede dikkatli ve kapsamlı bir incelemenin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada temelde, "Türkiye'deki kamu diplomasisi faaliyetleri göz önüne alındığında GİB'in düzenli göç alanındaki iş ve işlemlerinin nasıl bir rolü bulunmaktadır?" sorusuna cevap verilmeye çalışılmıştır.

2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE AMACI

Türkiye'de, 1980'li yıllardan itibaren uluslararası göç karakterinde yaşanan değişim ve 2010'lu yıllarda yoğunlaşan uluslararası göç hareketleri nedeniyle göç yönetimine dair yeni adımlar atılmıştır. Bu adımlardan en somut olanları 2013 yılında yayımlanan YUKK ve günümüzdeki ismiyle GİB'in kuruluşu olmuştur. İletişim Başkanlığı (2022), Türkiye'deki başlıca kamu diplomasisi aktörleri arasında şu kurum ve kuruluşları saymaktadır: Dışişleri Bakanlığı, İletişim Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, YTB, TİKA, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Türk Kızılay, Türkiye Maarif Vakfı, Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB), TRT, Anadolu Ajansı (AA) ve Türk Hava Yolları (THY). İletişim Başkanlığı tarafından Türkiye'deki kamu diplomasisi aktörleri arasında GİB'e yer verilmemektedir. Diğer taraftan Kavoglu (2023), Türkiye'deki kamu diplomasisi uygulayıcı kurumlar arasında TRT, TİKA, YTB, Yunus Emre Enstitüsü ve Maarif Vakfı'nı sıralamaktadır. Ayrıca Türkiye'deki kamu diplomasisi faaliyetleri arasında GİB tarafından yapılan iş ve işlemler sayılmamaktadır. İletişim Başkanlığı (2022) tarafından kamu diplomasisi "devlet ve devlet dışı aktörler tarafından diğer ülkelerin halkları ile kurulan pozitif ilişkiler bütünüdür" şeklinde ifade edilmektedir. Ayrıca kamu diplomasisinin, farklı ülke toplumlarını, geleneklerini, inançlarını ve değerlerini tanıma imkânı sağladığı vurgulanmaktadır.

Kamu diplomasisi ülkelerin imaj ve itibarlarına önemli katkılar sunan bir faaliyetler bütünüdür. Farklı ülkelerin halkları ile pozitif ilişkiler kurma potansiyeli bakımından GİB çok önemli bir konuma sahiptir. Bakıldığında Türkiye'deki kamu diplomasisi aktörleri arasında sayılan TİKA, YTB ve Yunus Emre Enstitüsü gibi belli alanlara yoğunlaşarak sürekli bir ilişki biçimi geliştirmese de GİB'in iş ve işlemlerinin merkezinde farklı ülke vatandaşları bulunmaktadır. GİB, Türkiye'ye gelen bir yabancıyla pek çok farklı alanda etkileşim içerisindedir. Farklı ülkelerin vatandaşları Türkiye'ye geldikleri anda havalimanındaki giriş prosedürlerinden başlayarak, ikamet izni başvurusu, parmak izi alma, adres tescil işlemleri ve veri güncelleme gibi çok farklı iş ve işlemler nedeniyle GİB ile doğrudan etkileşime girmektedir. YUKK'un 30. maddesi düzenli göç alanının Türkiye'deki en önemli unsuru olan ikamet izni çeşitlerini düzenlemektedir (6458 sayılı Kanun, 2013). Bunların arasında kısa dönem ikamet izni, öğrenci ikamet izni, uzun dönem ikamet izni ve insani ikamet izni GİB'in düzenli göç alanındaki öne çıkan iş ve işlemleri arasındadır. Mezkûr kanunun 31. maddesine göre Türkiye'de kısa dönem ikamet izni alma gerekçelerinden bazıları şunlardır: bilimsel araştırma amacıyla gelecekler, Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu anlaşmalar ya da öğrenci değişim programları çerçevesinde eğitim veya benzeri amaçlarla gelecekler, ticari bağlantı veya iş kuracaklar ve Türkçe öğrenme kursuna katılacaklar. Diğer taraftan aynı kanun, Türkiye'ye gelen uluslararası öğrencilere yönelik öğrenci ikamet izni, sekiz yıl kesintisiz yaşayan ve belli şartları taşıyan yabancılar için uzun dönem ikamet izni ve hassas durumları bulunan yabancılarla yönelik insani ikamet izni tanzim edilmesini hüküm altına almaktadır. GİB tarafından özellikle düzenli göç alanında yapılan iş ve işlemler, Türkiye'nin imajını ve itibarını artırma amacıyla yapılan kamu diplomasisi faaliyetleriyle ortak özelliklere sahiptir.

Bu çalışmada iki temel parametre bulunmaktadır. Bu parametrelerden ilki GİB'in düzenli göç alanındaki iş ve işlemleri, ikinci parametre ise Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetleridir. Çalışmanın temel amacı GİB'in düzenli göç alanındaki iş ve işlemleri ile Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu temel amacın dışında üç tane alt amaç bulunmaktadır. Birincisi, GİB'in hangi çalışmalarının kamu diplomasisi faaliyetleri içerisinde değerlendirilebileceğini tespit etmektir. İkincisi, yöntem açısından keşfedici araştırma ile bu konuya dair ön bilgi toplamak ve daha sonra yapılacak araştırmalara zemin sağlamaktır. Çalışmanın yöntemine dair bir sonraki bölümde daha kapsamlı bir değerlendirme yapılacaktır. Üçüncüsü ise, Türkiye'nin yumuşak gücüne dolaylı olarak hizmet eden GİB'in yönetim tarzına dair bir çerçeve geliştirmektir.

Bu çalışmada konunun sınırlılığı açısından GİB'in yalnızca düzenli göç alanındaki iş ve işlemleri değerlendirmeye alınmıştır. GİB'in düzenli göç alanı dışında sınır dışı etme, geçici koruma, uluslararası koruma, vatansız kişiler ve uyum gibi alanlarda faaliyetleri bulunmaktadır. Bu çalışmanın temel odağı Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetleridir. Bu minvalde, GİB'in düzenli göç alanındaki iş ve işlemleri kamu diplomasisi faaliyetleriyle daha uyumlu bir içeriğe sahiptir. Özellikle düzenli göç alanında yer alan bazı ikamet izni çeşitleri bu çalışmanın temel odağını oluşturmaktadır. GİB'in diğer alanlarda yaptığı işlemler bu çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

Türkiye’de göç olgusu son yıllarda hem kamuoyundaki tartışmalarda hem de literatürdeki çalışmalarda sıklıkla ele alınan bir konu olmuştur. Bununla birlikte göç yönetiminin temel kurumu olan GİB’in rolü de bu süreçte önem kazanmıştır. Diğer taraftan önemi geç anlaşılrsa da 2000’li yıllardan itibaren Türkiye’nin artan kamu diplomasisi faaliyetleri dış politika bağlamında dikkate değer etkiler oluşturmuştur. Türkiye’nin iç ve dış politikaları açısından bu iki olgunun birbiriyle oluşturdukları bağlantı ilgi çekici ve yeni bir alandır. Göç politikaları ve kamu diplomasisi faaliyetleri arasındaki ilişkiye odaklanan bu çalışma literatüre özgün bir katkı sağlama hedefi taşımaktadır. Daha önce bu yönde bir çalışmanın yapılmamış olması çalışmanın önemini artıran bir unsurdur. Diğer taraftan düzenli göç alanındaki iş ve işlemlerin Türkiye’nin kamu diplomasisi faaliyetleri içerisindeki rolüne dair somut bir çerçeve oluşturulması da önemlidir. Bu çerçevenin politika yapım süreçlerine pratik katkılar sunacağı düşünülmektedir.

2.1. Yöntem

Bu araştırma, Türkiye’de düzenli göç ve kamu diplomasisi arasındaki ilişkiyi analiz eden ilk çalışma olma özelliğini taşımaktadır. Çalışma aslında bu iki parametre arasındaki ilişkinin varlığına dair bir hipotezi de içermektedir. Türkiye’deki kamu diplomasisi faaliyetleri arasında göç politikaları ya da kamu diplomasisi aktörleri arasında GİB değerlendirmeye alınmamaktadır. Bu çalışma Türkiye’de göç alanındaki işlemler ile kamu diplomasisi faaliyetleri arasındaki etkileşime dair bir çerçeve oluşturma girişimidir. Araştırma konularının görece yeni olduğu konularda kullanılan araştırma türlerinden birisi keşfedici araştırmalardır. Keşfedici araştırmalar, bilimsel çalışmalarda bilgi elde edebilmek için kullanılan temel araştırma türlerinden birisidir (Creswell, 2016).

Keşfedici araştırmaların tercih edildiği durumlar genellikle üçe ayrılmaktadır (Stebbins, 2001). Birincisi, incelenen konuya, faaliyete, gruba ya da sürece dair sistematik olarak herhangi bir çalışmanın yapılmadığı ya da çok az sayıda yapıldığı durumlarda tercih edilir. İkincisi, daha önce tahmine ya da kontrole dayalı olarak ele alınan konularda esnek ve açık fikirli incelemeler yapmak için kullanılır. Üçüncüsü, süreç içerisinde önemli dönüşümler yaşayan bir konu hakkında tekrar değerlendirme yapmak için tercih edilebilir. Stebbins (2001), keşfedici araştırmaların sosyal bilimlerde kullanılma biçimine dair önemli bir çerçeve ortaya koymaktadır. Tümdengelimci nicel çalışmalarla kıyaslandığında keşfedici araştırmaların metodolojik açıdan daha zayıf kaldığı yönünde bazı eleştiriler bulunmaktadır (Casula vd., 2021). Fakat keşfedici araştırmaların yapılma amaçları göz önüne alındığında bu türden çalışmaların işlevselliği daha iyi anlaşılmaktadır. Keşfedici araştırmalarda amacın daha önce çalışılmayan ya da sınırlı şekilde çalışılan bir konuyu veya faaliyeti ele almak olduğu göz önüne alındığında literatürde önemli alanlar açma potansiyeli bulunmaktadır. Bu bağlamda, metodolojik açıdan çalışmayı güçlendirmek için literatür taramasının ve konunun arka planının kapsamlı ve bütüncül şekilde yapılması önemlidir.

Keşfedici araştırmaların genel olarak üç tane amacı bulunmaktadır (Babbie, 2004). Bunlardan ilki, araştırmacıların incelediği bir konuya dair merakını gidermek ya da ön bilgi sağlamaktır. İkinci amaç, incelenen konuya dair daha detaylı bir araştırmanın

yapılıp yapılmayacağını test etmektir. Üçüncüsü ise, bir konuyla ilgili gelecekte yapılacak araştırmalarda kullanılacak veri toplama araçları üretmektir. Yani bakıldığında keşfedici çalışmalar, incelenen konuya dair problemin tanımlanmasını ve bununla ilgili daha detaylı araştırmalar yapılmasını hedeflemektedir. Keşfedici çalışmaların amaçları göz önüne alındığında metodolojik açıdan zayıf kaldığı eleştirileri çok anlamlı değildir. Bu türden araştırmaların ana amacı, incelenen herhangi bir konuya ya da faaliyete dair temel düzeyde bilimsel bilgi üretmektir. Keşifsel araştırmalar bir konunun doğasına dair ilk kavrayışları oluşturur ve daha kapsamlı çalışmalarla araştırılacak sorular geliştirir (Marlow, 2005). Bu vasıta ile elde edilen veriler daha sonra yapılacak çalışmalara zemin hazırlama özelliği taşımaktadır. Bu çalışmada da çalışmanın temel iki parametresi olan Türkiye’deki düzenli göç işlemleri ile kamu diplomasisi faaliyetlerine dair bilimsel bir bilgi üretmek, bu konudaki ilk kavrayışları sağlamak ve buradan daha kapsamlı çalışmalara zemin hazırlamak amaçları bulunmaktadır. Bu çalışma literatür taramasına dayalı keşfedici bir incelemedir. Bu konuda literatür taramasının yanında uzmanlara danışma ve vaka keşfi teknikleri de uygulanabilir. Bu çalışmanın ardından Türkiye’de göç konusundaki uzmanların da içerisinde olduğu saha araştırmalarını içeren çalışmalar yapılabilir.

Babbie (2004), keşfedici araştırmaların genellikle bir araştırmacının yeni bir ilgi alanını incelediğinde ya da çalışma konusunun nispeten yeni olduğu durumlarda kullanıldığını belirtmektedir. Bu nedenle keşifsel çalışmaların, esnekliği, pragmatizmi ve araştırmacının biyografik olarak özel ilgi alanlarını içeren bir karaktere sahip olduğu vurgulanmaktadır (Casula vd., 2021). Bu bağlamda, hem inceleme konusunun nispeten yeni oluşunun hem de konunun araştırmacının pratik ve teorik olarak özel ilgi alanında yer almasının keşfedici bir araştırma için zemin sağladığı söylenebilir.

3. LİTERATÜR TARAMASI VE ARKA PLAN

Çalışmanın temel parametreleri olan Türkiye’deki kamu diplomasisi faaliyetleri ve göç politikalarına dair çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Türkiye’de kamu diplomasisi faaliyetlerinin 2000’li yıllardan itibaren ivme kazanması literatürdeki çalışmaların artmasına neden olmuştur. Türkiye’de göç politikalarına dair gündem daha çok 2010’lu yıllarda hareketlenmiştir. O nedenle göç politikalarına dair literatür de bu süreçle birlikte gelişim göstermiştir. Kamu diplomasisine ilişkin literatür, göç politikaları literatürüne kıyasla daha geniş bir ölçeğe sahiptir. Bunun temel sebeplerinden birisi kamu diplomasisi faaliyetlerinin daha erken bir tarihte gündeme gelmiş olmasıdır. Fakat genel olarak bakıldığında her iki alanın da önemli ölçüde katkıya açık olduğu söylenebilir.

Kamu diplomasisi faaliyetlerine yönelik Türkiye’de hazırlanan en kapsamlı çalışmalardan birisi İletişim Başkanlığı tarafından yayımlanan Kamu Diplomasisi Nedir? kitabıdır (İletişim Başkanlığı, 2022). Bu kitapta yumuşak güç ve kamu diplomasisi kavramlarının açıklamasından başlanarak, Türkiye’deki kamu diplomasisi uygulama alanları, kamu diplomasisinde kitle iletişim araçları ve Türkiye’nin başlıca kamu diplomasisi aktörleri ele alınmıştır. Kamu diplomasisi uygulama alanları içerisinde eğitim diplomasisi, kültürel diplomasi, insani diplomasi,

vatandaş diplomasisi ve spor diplomasisi gibi farklı alanlardan bahsedilmiştir. Ayrıca Türkiye'nin başlıca kamu diplomasisi aktörleri arasında da çeşitli kurum ve kuruluşlar sayılmıştır. İletişim Başkanlığı'nın bu çalışmasında Türkiye'deki kamu diplomasisi uygulama alanları içerisinde doğrudan göç konusuna yer verilmemiş olsa da kültürel diplomasi ve insani diplomasi gibi alanların göç politikalarıyla ilişkili olduğu söylenebilir. Diğer taraftan Türkiye'nin kamu diplomasisi aktörleri arasında GİB'e yer verilmemiştir. Bakıldığında klasik anlamda bir kamu diplomasisi aktörü olarak görülmesi de GİB'in özellikle düzenli göç alanındaki işlemler vasıtasıyla farklı ülkelerin vatandaşlarıyla pozitif ilişki kurma, ülkenin imajını ve saygınlığını artırma konusundaki rolü yadsınamaz bir gerçektir.

Kamu Diplomasisi Enstitüsü serisi içerisinde çıkarılan ve editörlüğünü Abdullah Özkan ile Tuğçe Ersoy Öztürk'ün yaptığı *Kamu Diplomasisi* kitabı Türkiye'deki kamu diplomasisi literatüründeki önemli eserlerden birisidir (Özkan ve Ersoy Öztürk, 2012). Bu kitapta alanında uzman farklı isimler tarafından kamu diplomasisinin çok farklı yönleri ele alınmıştır. Buna göre, kamu diplomasisinin sunduğu fırsatlar, kapsamı, geleceği, halkla ilişkiler eksenini ve Türk dış politikasındaki yeri gibi konulara yer verilmiştir. Çalışmada kamu diplomasisi ile göç politikaları arasındaki ilişkiye dair bir içerik bulunmamaktadır. Kitabın basım yılı 2012'dir. Bu yıllarda Türkiye'de göç hareketleri ve göç politikaları konularının gündemdeki yeri nispeten daha azdır. Ayrıca bu dönemde göçe dair işlemler EGM bünyesinde devam etmektedir ve GİB daha kurulmamıştır.

2020 yılında yayımlanan *Dönüşen Diplomasi ve Türkiye: Aktörler, Alanlar ve Araçlar* isimli çalışmada Muharrem Ekşi tarafından Türkiye'nin kamu diplomasisi süreci değerlendirilmiştir (Ekşi, 2020). Ekşi, kamu diplomasisinin kuramsal çerçevesi ile kamu diplomasisinin yeni araç ve yöntemleri ışığında Türkiye'nin kamu diplomasisinin kurumsal yapılanma sürecini ele almıştır. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Dışişleri Bakanlığı, TİKA, YTB, TRT World ve AA gibi kurum ve kuruluşların Türkiye'nin değişen kamu diplomasisi rolü üzerindeki etkileri çalışmada değerlendirilmiştir. Çalışmada kamu diplomasisi alanının zamanla genişleyerek ticari diplomasi, insani diplomasi, kültürel diplomasi, dış yardım diplomasisi, dijital diplomasi ve dini diplomasi gibi yeni konuların dâhil olduğu vurgulanmıştır. Klasik diplomasi alanının yüksek ve alçak politikaları konularından bahsedilirken zamanla yüksek politika konularının küresel siyasetin yalnızca bir boyutunu kapsadığı ve çok farklı alçak politika alanlarının ön plana çıktığı belirtilmiştir. Küresel siyasette ön plana çıkan alçak politika alanları arasında göç ve mülteciler konuları da sayılmaktadır. Bu çalışmada göç konusu, değişen küresel siyaset içerisinde rolü artan bir politika alanı olarak sayılmıştır.

Kamu diplomasisi literatürü içerisinde 2019 yılında yayımlanan *Kamu Diplomasisinde Yeni Yönelimler* isimli kitapta, Ergün Köksoy tarafından Kamu Diplomasisi Yönetimi ve Stratejisi üzerine bir değerlendirme yapılmıştır (Köksoy, 2019). Kamu diplomasisinin amacı, kapsamı ve stratejik yönetiminin önemi gibi konuları ele alan çalışmada göç konusuna dair bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Köksoy, göç ve insan hareketliliği vasıtasıyla toplumlar ve kültürler arasında oluşan

etkileşim kanallarının yeni kamu diplomasisinin özellikleri arasında yer aldığını belirtmektedir. Buna göre, ülkeler ve kamuoyları tarafından güvenlik problemi olarak görülen göçmenler, sığınmacılar ve diasporalar aslında kamu diplomasisi açısından halklar arasında iletişim kurmak için eşsiz fırsatlar sunmaktadır. Ayrıca göç hareketlerinin hem kişilerin hem de ülkelerin imajlarını ve saygınlıklarını olumlu ya da olumsuz anlamda etkileme kapasitesine sahip olduğunun altı çizilmektedir. Bu çalışmada, göç konusunun yalnızca güvenlik meselesine indirgenemeyeceği, toplumlar ve ülkeler arasında kurulan etkileşim vasıtasıyla yumuşak gücün bir parçası olduğu değerlendirilmiştir.

Türkiye’de kamu diplomasisi anlayışının dönüşümüne dair literatürde çeşitli değerlendirmeler yapılmıştır. Bunlardan birisi Hasan Kocabıyık’ın *Değişen Diplomasi Anlayışı, Kamu Diplomasisi ve Türkiye* isimli 2019 yılında yayımlanan makalesidir (Kocabıyık, 2019). Kocabıyık, bu çalışmada özellikle değişen diplomasi anlayışını ve Türkiye’nin bu anlamdaki rolünü ele almaktadır. Çalışmada kamu diplomasisinin tanımı, yumuşak güç içerisindeki kullanım alanı, gelişimi, boyutları, uygulama araçları ve aktörleri değerlendirilmiştir. Ülkelere göre kamu diplomasisi anlayışının nasıl değiştiği konusu ele alınırken Avrupa Birliği ülkeleri, ABD ve Japonya gibi örnekler açıklanmıştır. Çalışmanın temel odaklandığı konu Türkiye açısından kamu diplomasisinin gelişimi, Türkiye’deki kamu diplomasisi faaliyetleri ve aktörleridir. Çalışmada bu konular değişen kamu diplomasisi anlayışı çerçevesinde kapsamlı şekilde ele alınmaktadır. Sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, medya kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan faaliyetler açıklanarak Türkiye’nin kamu diplomasisine ilişkin bir çerçeve ortaya koyulmaktadır. Çalışma Türkiye’nin kamu diplomasisi faaliyetlerini değişen kamu diplomasisi anlayışı çerçevesinde ele alsın da göç konusuna dair herhangi bir analiz yapılmamıştır. Göç konusu özellikle 2010’lu yıllarda artan göç hareketleri, GİB’in kuruluşu ve kamuoyundaki etkisi düşünüldüğünde Türkiye’nin yumuşak güç potansiyeli açısından öne çıkan öğelerden birisi olmuştur.

Türkiye’de göç hareketleri ve göç politikalarına dair özellikle 2010’lu yıllardan itibaren çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Literatüre bakıldığında GİB’in konumu, iş ve işlemlerine dair bir kısıtlılık göze çarpmaktadır. Bunun kuşkusuz en önemli sebeplerinden birisi, GİB’in oldukça yeni bir kurum olmasıdır. Bunun dışında konunun uzmanları ya da ilgilileri dışında Türkiye’deki göç politikaları ve GİB hakkında oldukça kısıtlı bilgilere sahip olunması bir başka nedendir. 2015 yılında Murat Erdoğan ve Ayhan Kaya editörlüğünde yayımlanan *Türkiye’nin Göç Tarihi: 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye’ye Göçler* isimli kitap, göç literatüründeki önemli eserlerden birisidir. Kitapta 14. ve 15. yüzyıllarda Türklerin Anadolu’ya ve Balkanlar’a yaptıkları göçlerden başlayarak 2010’lu yıllardaki Suriye eksenli kitlesel göçlere kadar gelen süreç değerlendirilmiştir. Çalışmada, GİB –eski ismiyle Göç İdaresi Genel Müdürlüğü- ayrı bir bölümde ya da alt başlıkta ele alınmamıştır. Kitapta, Türkiye’de değişen göç politikaları, göç mevzuatı ve uyum faaliyetleri gibi konulardaki rolüne dair GİB’ten sınırlı şekilde bahsedilmektedir.

2016 yılında Yusuf Adıgüzel tarafından yayımlanan *Göç Sosyolojisi* kitabı Türkiye'deki göç literatürü açısından önemli çalışmalardan biridir (Adıgüzel, 2016). Bu kitapta, Türkiye'de göç düzenlemeleri konusu kapsamında 6458 sayılı YUKK ve GİB –eski ismiyle Göç İdaresi Genel Müdürlüğü- kısaca ele alınmıştır. Buna göre GİB'in, Türkiye'deki yabancıların girişi ve kalışları, sınır dışı edilmeleri, uluslararası koruma ve geçici koruma statüleriyle ilgili işlemlerini yürütmekle görevli kurum olduğu belirtilmiştir. Çalışmada, GİB'in iş ve işlemlerine dair oldukça temel düzeyde bir bilgilendirme yapılmıştır.

Türkiye'deki göç literatürü bakımından Merve Hazer Yiğit Uyar, Apak Kerem Altıntop ve Yaşar Onay editörlüğünde hazırlanan *Migration Studies: Eurasian Perspectives (Göç Çalışmaları: Avrasya Perspektifleri)* isimli kitap son yıllarda yayımlanan önemli çalışmalardan birisidir (Yiğit Uyar, Altıntop, ve Onay, 2023). 2023 yılında yayımlanan kitap, ekonomi, sivil toplum, güvenlik ve izlenen politikalar bağlamında göç konusunu kapsamlı şekilde ele almaktadır. Kitapta yoğun şekilde GİB'ten elde edilen veriler ve istatistikler kullanılmıştır. Çalışmada GİB hakkında müstakil bir bölüm yer almasa da, GİB'in kuruluşu ve görevleri üzerine çeşitli değerlendirmeler yapılmıştır.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) tez merkezi üzerinden yapılan incelemede, 2024 yılına kadar Türkiye'de doğrudan GİB ya da eski ismiyle Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nü konu alan on tane tez yazıldığı tespit edilmiştir (Ulusal Tez Merkezi, 2024). Bunlardan sekiz tanesi yüksek lisans, iki tanesi ise doktora tezidir. Bu tezlerin bölüm dağılımı ise şu şekildedir: altı tanesi kamu yönetimi, bir tanesi sosyal hizmet, bir tanesi sosyoloji, bir tanesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri ve bir tanesi siyaset bilimleri/uluslararası ilişkilerdir. GİB'i konu alan tezler ağırlıklı olarak kamu yönetimi alanıyla ilişkilidir. Dış politikaya dair yalnızca bir tane tez bulunmaktadır. 2020 yılında yayımlanan bu yüksek lisans tezinin başlığı *Türkiye'ye Göç: Bir Kurum Olarak Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve Afrikalı Göçmenlerin Algılayışı'dır*. Bu çalışmada GİB'in kuruluşu, misyon ve vizyonu, kurumsal kimliği, görevleri, organizasyon yapısı ve kurumun politikaları gibi konular değerlendirmeye alınmıştır. Sonrasında GİB'in Afrika ülkelerinden gelen göçmenlere yönelik bakışına yönelik bir analiz yapılmıştır.

Literatüre bakıldığında, GİB'in düzenli göç alanındaki iş ve işlemleri ile Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetleri arasındaki ilişkiyi doğrudan ya da dolaylı şekilde ele alan herhangi bir çalışma olmadığı görülmektedir. Özellikle literatürde Türkiye'nin göç yönetimi ve GİB'in faaliyet alanları konularında oldukça sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Göç konusu, kamu diplomasisi konusuyla kıyaslandığında Türkiye'de biraz daha yeni sayılabilecek bir konudur. Türkiye'deki kamu diplomasisi faaliyetleri 2000'li yıllardan itibaren ivme kazanmıştır ve günümüze gelene kadar literatürde hatırı sayılır çalışmalar yapılmıştır. Göç meselesi ise Türkiye'de 2010'lu yıllardan sonra daha yoğun gündem olmuştur ve göçe dair literatür katkısına daha açıktır.

4. KAMU DİPLOMASİSİ ÖRNEĞİ: GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI'NIN FAALİYET ALANLARI

Türkiye'ye gelen yabancıların ülkeye girişleri, kalışları ve çıkışlarına dair usul ve esasları düzenleyen 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 2013 yılında resmi gazetede yayımlanmasıyla Türkiye'de göç yönetimine ilişkin çok önemli bir adım atılmıştır. Türkiye'de yabancılara dair iş ve işlemler çok uzun yıllar Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir (5683 sayılı Kanun, 1950). 1950 yılında yayımlanan bu kanunda, Türkiye'de bir aydan fazla kalacak yabancıların ikamet izni süreçlerinin İçişleri Bakanlığı bünyesinde emniyet birimleri tarafından yürütülmesi öngörülmüştür. Benzer şekilde 1950 yılındaki bu kanuna göre, sınır dışı işlemlerini içeren düzensiz göç alanına dair yetkili kurumun İçişleri Bakanlığı olduğu hüküm altına alınmıştır. 2013 yılında yayımlanan YUKK ile birlikte göç yönetiminin ilk defa kolluk birimleri dışında sivil bir kurumun himayesine verilmesi oldukça önemli bir gelişmedir (Uzun, 2023). Türkiye'de göç yönetiminin ayrı bir alan olarak uzmanlaşması açısından GİB'in kuruluşu kuşkusuz dikkate değer bir adımdır. Diğer taraftan, göç yönetiminin 1950 yılındaki kanundan itibaren İçişleri Bakanlığı bünyesinde düzenlenmesi kendi içinde bir sürekliliği de temsil etmektedir. Göç yönetiminin Türkiye'de hâlâ İçişleri Bakanlığı bünyesinde yer alması, göç politikalarının temelinde kamu düzeni ve güvenliği perspektifiyle değerlendirildiğini ortaya koyan önemli bir parametredir.

GİB, 2013 yılında yayımlanan kanunun ardından uzun yıllar Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) Yabancılar Şube Müdürlüğü bünyesinde yürütülen göçe dair iş ve işlemleri devralmıştır. Bir geçiş süreciyle birlikte GİB, 2014 yılından itibaren göçe dair iş ve işlemlerde tam anlamıyla yetkili kurum haline gelmiştir (Uzun, 2023). Bakıldığında GİB'in oldukça yeni bir kurum olduğu ve kurumsallaşma sürecinin halihazırda devam ettiği söylenebilir. Hangi alanda yer aldıklarından bağımsız olarak kurumlar, siyasi ve sosyal hayat içerisinde gelişmekte ve kök salmaktadırlar. GİB, Türkiye'nin tarihi boyunca göç hareketleriyle en yoğun şekilde karşılaştığı bir dönemde kurulmuştur. Bu yoğun göç hareketleri, Türkiye'nin toplumsal ve siyasi hayatı üzerinde de belli etkiler doğurmuştur. Kurumlar, geçmişten elde ettikleri tecrübe, değer ve yöntemler vasıtasıyla bir birikim oluşturur ve bu birikim çevredeki dönüşüm karşısında kurumun sürekliliğine katkı verir (Alkan, 2018). Göç olgusu, sürekli devinin içerisinde olan dinamik bir olgudur. Türkiye, sahip olduğu siyasi ve toplumsal koşullar ile coğrafi konumu göz önüne alındığında göç hareketlerinin bu dinamik yapısını önemli ölçüde hissetmektedir. Türkiye'deki göç yönetiminin kurumsallaşması, hem göç olgusunun kendi içerisindeki dinamikliği hem de Türkiye'nin özellikle 2010'lu yıllarda karşı kaşıya kaldığı göç hareketleri ışığında hassasiyet gerektiren bir süreçtir. Bu minvalde, göç yönetiminin kurumsallaşma sürecinin Türkiye'nin kamu diplomasisi bağlamındaki imajı ve saygınlığı açısından oluşturacağı etki oldukça önemlidir.

GİB tarafından her yıl yayımlanan *Göç İdaresi Başkanlığı Performans Programı* son olarak 2025 yılında yayımlanmıştır (Göç İdaresi Başkanlığı, 2026a). 2025 yılına dair performans programında, GİB'in merkez ve taşra olmak üzere organizasyon yapısı,

fiziki, teknolojik ve insan kaynağı, temel politika belgeleri ve göç yönetimine dair performans bilgileri yer almaktadır. GİB tarafından yayımlanan bu raporda göç yönetimine dair hedefler ve stratejik plan ilişkisi düzenli göç ve düzensiz göç alanına dair ayrı şekilde yapılmaktadır. Buna göre düzenli göç alanına giren göçmenlere yönelik hizmetlerde “Ülkemizde vize ve ikamet izni başvurularını hızlı ve etkin bir şekilde sonuçlandırmak ve Türk soylu yabancıların tayin ve tespiti gibi düzenli göçe yönelik iş ve işlemlerde etkinliği artırmak” şeklinde bir alt program hedefi belirlenmiştir (Göç İdaresi Başkanlığı, 2026a). Benzer şekilde GİB tarafından düzenli göç alanındaki yabancılara yönelik iş ve işlemlerin hızlı ve etkin şekilde yürütülmesi stratejik bir amaç olarak koyulmuştur.

Düzenli göç alanındaki iş ve işlemlerin hızlı ve etkin şekilde yürütülmesi GİB'in stratejik amaçlardan birisi olarak belirlemiştir. Farklı ülkelerin halkları ile pozitif ilişki kurma, Türkiye'nin imajına ve itibarına katkı sunma bağlamında GİB'in düzenli göç alanındaki faaliyetlerinin ayrı bir önemi bulunmaktadır. Bu minvalde, GİB'in düzenli göç alanındaki temel sorumluluğunun Türkiye'deki yabancıların ikamet izni iş ve işlemleri olduğu söylenebilir. Türkiye'deki ikamet izni çeşitlerini detaylı şekilde düzenleyen 6458 sayılı YUKK, kısa dönem ikamet izni, öğrenci ikamet izni, uzun dönem ikamet izni, insani ikamet izni ve aile ikamet iznini içermektedir. Bu ikamet izinleri aracılığıyla eğitim, staj, dil öğrenme, bilimsel araştırma, ticaret, yatırım gibi gerekçelerle gelen yabancılara Türkiye'de yasal kalış hakkı verilmektedir. Bu ikamet izinlerine dair başvurular GİB'in randevu sistemi aracılığıyla yapılmaktadır (Göç İdaresi Başkanlığı, 2024a). Yabancılar ikamet izni randevularını almalarının ardından GİB'in taşra teşkilatları içerisinde yer alan il göç idaresi müdürlüklerine giderek işlemlerini gerçekleştirmektedir.

Kamu diplomasisi faaliyetleri ve politikalarına dair iki çeşit yaklaşım bulunmaktadır (Özkan, 2015). Bunlardan birincisi, propaganda ve ikna gibi yöntemlerle farklı ülkelerin kamuoylarını etkilemeyi hedefleyen katı yaklaşımdır. Katı yaklaşım genellikle gazete, radyo, dergi ve televizyon gibi kitlesel araçları kapsamaktadır. İkincisi ise, yirmi birinci yüzyılın kamu diplomasisi anlayışını temsil eden esnek yaklaşımdır. Esnek kamu diplomasisi yaklaşımında, halklar arasında karşılıklı anlayış ve etkileşim oluşturmak amacıyla eğitim, bilim, kültür, ticaret ve spor gibi yumuşak güç öğeleri kullanılmaktadır. Yun ve Toth (2009), göçmenlerin ülkeler ve halklar arasında etkileşim kurmak için önemli araçlar olduğunu vurgulamaktadır. Eğitim, kültür, bilim, ticaret, sosyal ve siyasi bağlar gibi nedenlerle Türkiye'ye gelerek ikamet izni iş ve işlemleri süreçlerinde bulunan göçmenler esnek kamu diplomasisi anlayışı açısından önemli birer aktörlerdir. GİB tarafından yürütülen bu süreç aynı zamanda Türkiye'nin yumuşak gücünü temsil eden bir içeriğe sahiptir. Bu türden faaliyetler için Türkiye'ye gelen yabancılara tanzim edilen ikamet izni türleri arasında kısa dönem ikamet izni, uzun dönem ikamet izni, öğrenci ikamet izni ve insani ikamet izni başta gelmektedir. Çalışmanın sınırlılığı açısından evliliğe bağlı olarak tanzim edilen aile ikamet izni bu çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

4.1. Kısa Dönem İkamet İzni

Genel geçer bir tanımı olmasa da Birleşmiş Milletler (BM), göçmen kavramını sebepleri, gönüllü olup olmaması, düzenli veya düzensiz olması ve göç güzergâhları fark etmeksizin yabancı bir ülkede bir yıldan daha fazla ikamet eden birey olarak tanımlamaktadır (Uluslararası Göç Örgütü, 2009). Çeşitli gerekçelerle yabancı bir ülkede 1 yıldan daha fazla ikamet eden göçmenler yasal kalış hakkı amacıyla ikamet izni almaktadır. İkamet izni, “bir devletin yetkili mercileri tarafından bir yabancıya verilen ve belgenin geçerliliği sürecince yabancıya o devlette yaşama hakkı bulunduğunu teyit eden belge” olarak tanımlanmaktadır (Uluslararası Göç Örgütü, 2009). Türkiye’de yasal kalış hakkı talep eden göçmenlere yönelik tanzim edilen ikamet izin çeşitleri arasında en yaygın kullanıma sahip olan kısa dönem ikamet iznidir. 2026 yılındaki güncel istatistiklere bakıldığında, Türkiye’de ikamet izniyle bulunan yabancılar arasında 432.713 ile kısa dönem ikamet izni ilk sıradadır (Göç İdaresi Başkanlığı, 2026b). Türkiye’deki toplam ikamet izni sayısının 1.044.377 civarında olduğu göz önüne alındığında yabancıların yaklaşık olarak yarısının kısa dönem ikamet izni ile kaldığı görülmektedir.

6458 sayılı YUKK’un 31, 32 ve 33. maddeleri ile uygulama yönetmeliğinin 28. ve 29. maddeleri kısa dönem ikamet iznine dair mevzuatı düzenlemektedir (Göç İdaresi Başkanlığı, 2024b). Kısa dönem ikamet izninin farklı çeşitleri bulunmaktadır ve bunlardan birisi bilimsel araştırma amacıyla gelecek olan yabancıları içermektedir. Buna göre, bilimsel araştırma amacıyla gelerek Türkiye’deki ilgili kurum ve kuruluşlardan (üniversiteler, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı vb.), izin belgesi alan yabancılar kısa dönem ikamet izni tanzim edilmektedir. Kısa dönem ikamet izni türlerinden bir diğeri ticari bağlantı veya iş kuracak olan yabancıları kapsamaktadır. Buna göre, Türkiye’ye gelerek herhangi bir şirket ile ticari bağlantı oluşturacak ya da iş kuracak olan yabancılar vergi levhası, davet mektubu vb. gibi belgelere istinaden bu ikamet iznini almaktadır. Başka bir kısa dönem ikamet izni çeşidi, Türkiye’nin taraf olduğu anlaşmalar ya da öğrenci değişim programları çerçevesinde eğitim veya benzeri amaçlarla gelecek olan yabancılar için yöneliktir. Burada Erasmus, Farabi, Mevlana vb. gibi öğrenci değişim programları kapsamında gelen kişilere ikamet izni düzenlenmektedir. Kamu diplomasisi faaliyet alanlarıyla uyumlu bir başka kısa dönem ikamet izni çeşidi Türkçe öğrenme kursuna katılacak olan yabancılar için yöneliktir. Türkçe öğrenme amacıyla Türkiye’ye gelerek devlet ya da özel kuruluşlarca verilen Türkçe öğrenme kurslarına kayıt yapan kişilere buna göre ikamet izni verilmektedir. Hem yaygın kullanımı hem de içeriği açısından Türkiye’de GİB tarafından yürütülen en önemli iş alanlarından birisi kısa dönem ikamet iznidir.

4.2. Uzun Dönem İkamet İzni

Genellikle süresiz oturma izni olarak bilinen uzun dönem ikamet izni, Türkiye’deki hak ve yükümlülükler açısından en önemli ikamet izni çeşitlerinden birisidir. Uzun süreli göçmenler genellikle göç ettikleri ülkenin vatandaşlığına geçmeyen fakat söz konusu topluma da önemli ölçüde uyum sağlamış kişilerdir. Bartram vd. (2017)

tarafından uzun süreli yerleşimciler (denizenler) olarak tanımlanan bu türden göçmenler, vatandaş olmasalar da göç ettikleri ülkelerde önemli haklara sahiptirler ve kolay bir şekilde sınır dışı edilemezler. Bu türden göçmenler göç ettikleri ülke ile uzun süreli ve kalıcı bir bağ kurmaları nedeniyle kamu diplomasisi bakımından benzersiz bir potansiyel barındırmaktadır.

6458 sayılı YUKK'un 42, 43, 44 ve 45. maddeleri ile uygulama yönetmeliğinin 40, 41, 42 ve 43. maddeleri Türkiye'deki uzun dönem ikamet izni mevzuatını ele almaktadır (Göç İdaresi Başkanlığı, 2024b). Buna göre, Türkiye'de kesintisiz olarak en az sekiz yıl ikamet izniyle kalmış olan ya da Bakanlıkça belirlenen şartlara uyan yabancılara uzun dönem ikamet izni düzenlenebilmektedir. Bu ikamet iznine sahip olabilmek için sekiz yıldan fazla ikamet izniyle kalmış olmanın dışında farklı şartlar bulunmaktadır. Bu şartlardan bazıları şunlardır: son üç yıl içinde sosyal yardım almamış olmak, kendisi ve ailesinin geçimini sağlayacak yeterli ve düzenli gelir sahip olmak ve kamu düzeni ve güvenliği açısından tehdit oluşturmamak. Bakıldığında Türkiye'de uzun dönem ikamet izni şartlarının katı bir çerçeveye sahip olduğu görülmektedir. En az sekiz yıl düzenli göçmen olmanın yanı sıra gerekli maddi şartlara sahip olmak ve Türkiye'de herhangi bir suç kaydının bulunmaması gibi önemli kriterler bulunmaktadır. Bunları sağlayan yabancılara Türkiye'de uzun dönem ikamet izni tanzim edilmektedir. Türkiye'de uzun dönem ikamet izni sahibi göçmenler, askerlik yapma yükümlülüğü, seçme ve seçilme, kamu görevlerine girme gibi haklar dışında Türk vatandaşlarına tanınan haklardan yararlanabilmektedir.

4.3. Öğrenci Dönem İkamet İzni

Ülkeler ve bölgeler arasındaki uluslararası öğrenci hareketliliği günümüz dünyasındaki önemli olgulardan birisidir. Misafir öğrenci, yabancı öğrenci veya denizaşırı öğrenci gibi farklı tanımları olan uluslararası öğrenci kavramı, kendi ülkesi dışında herhangi bir ülkede eğitim alma hakkına sahip olan kişiler için kullanılmaktadır (Şeker vd., 2020). İletişim ve ulaşım olanaklarının artışı dünyada toplumlar arasındaki etkileşimi artıran önemli bir faktör olmuştur. Bu etkileşimin önemli sonuçlarından birisi, eğitim ve mekân ekseninde gerçekleşen insan hareketliliğidir. Uluslararası öğrenciler, günümüzde kaynak ülke ile hedef ülkeyi birbirine bağlayan bir köprü konumundadır. Bu öğrenciler kaynak ve hedef ülke arasındaki siyasi, ekonomik, toplumsal ve kültürel bağların artırılması ve pozitif ilişkilerin geliştirilmesi açısından birer vasıttır. Türkiye'de özellikle 2010'lu yıllardan itibaren uluslararası öğrencilerin sayısında önemli bir artış gerçekleşmiştir. 2012-2013 eğitim ve öğretim yılında 43.251 olan uluslararası öğrenci sayısı 2024-2025 eğitim ve öğretim yılında 337.119'a yükselmiştir (YÖK, 2026). Bu artışta Türkiye'nin 2000'li yıllardan itibaren ivme kazanan kamu diplomasisi faaliyetlerinin önemli bir etkisi vardır.

6458 sayılı YUKK'un 38, 39, 40 ve 41. maddeleri ile uygulama yönetmeliğinin 35, 36, 37, 38 ve 39. maddeleri Türkiye'deki öğrenci ikamet iznini düzenlemektedir (Göç İdaresi Başkanlığı, 2024b). Türkiye'ye gelen ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesindeki uluslararası öğrencilerin tamamının öğrenci ikamet izni alması

gerekmektedir. Bunların yanı sıra Tıpta Uzmanlık Eğitimi (TUS) ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi (DUS) seviyelerinde öğrenim görecektir. Bu işlemler de diğer ikamet izni türleri gibi GİB tarafından yürütülmektedir. GİB, Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin ikamet izni süreçlerinin yanı sıra veri güncelleme ve adres değişikliği gibi işlemlerini de yapmaktadır. Türkiye'nin uluslararası öğrencilik konusunda dünyada önemli bir konum elde ettiği söylenebilir. Bu minvalde, uluslararası öğrencilerin Türkiye'de yasal kalışına dair işlemlerini gerçekleştiren kurum olması nedeniyle GİB'in önemli bir konumu bulunmaktadır. Ülkeleri ve halkları birbirine bağlayan birer köprü konumunda olan uluslararası öğrencilerin yaşadığı tecrübeler Türkiye'nin bölgesel ve küresel ölçekteki imajı ve saygınlığı üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir.

4.4. İnsani İkamet İzni

Türkiye'de düzenlenen ikamet izni türlerinden birisi insani ikamet iznidir. Diğer ikamet izinleriyle kıyaslandığında insani ikamet izni bazı istisnai özelliklere sahiptir. İnsani ikamet izni Türkiye'de hassas durumlarda olan kişilere yönelik bir ikamet izni türüdür. 6458 sayılı YUKK'un 46. ve 47. maddeleri ile uygulama yönetmeliğinin 44. maddesi insani ikamet izni mevzuatını düzenlemektedir. Buna göre, Türkiye'de insani ikamet izni düzenleme gerekçelerinden bazıları şunlardır: acil nedenler, ülke menfaatlerinin korunması, ciddi sağlık sorunları, devam eden tedavi, yaş ve hamilelik nedeniyle seyahat edecek durumda olmama, işkence ya da onur kırıcı muameleye maruz kalma ihtimali ve çocuğun yüksek yararı. Bakıldığında insani ikamet izninin Türkiye'de hassas duruma sahip olan yabancıları kapsadığı görülmektedir. Mevzuatta böyle bir ikamet izni türünün bulunması Türkiye'nin insani durumlara gösterdiği hassasiyeti ortaya koymaktadır. Kamu diplomasisinin temel özelliklerinden birisi insani duyarlılığı öncelik almasıdır. Bu minvalde GİB tarafından yürütülen insani ikamet izni, Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetlerini destekleyen bir ikamet izni türüdür.

SONUÇ

Türkiye'nin kamu diplomasisine yönelik faaliyetleri ile Göç İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülen iş ve işlemler arasındaki ilişki incelendiğinde bazı tespitler yapmak mümkündür. Birincisi, günümüzde artan insan hareketliliği, toplumlar ve kültürler arasındaki etkileşim kanallarını geliştirmektedir. Yeni kamu diplomasisinin özellikleri arasında yer alan bu durum, Türkiye'de yaşayan göçmenlere yönelik stratejik bakış açısı üretmeyi gerekli kılmaktadır. Bu noktada GİB'in yürüttüğü iş ve işlemler kritik bir öneme sahiptir. İkincisi, Türkiye'deki göç hareketleri ve politikaları açısından düzenli göç alanındaki iş ve işlemlerin ciddi bir etki alanı bulunmaktadır. Türkiye'de göç politikaları genel olarak kamu düzeni ve güvenliğini önceleyen bir yaklaşıma sahiptir. Göç politikalarının 1950'li yıllardan günümüze kadar hâlâ İçişleri Bakanlığı bünyesinde yer alması bunun en önemli göstergesidir. Diğer taraftan, bu durumun düzenli göçün yumuşak güç bağlamındaki etki alanını kısıtlama olasılığı politika yapımcılar tarafından değerlendirmeye alınmalıdır. Üçüncüsü, Türkiye'deki diğer kamu diplomasisi aktörleri gibi sürekli bir ilişki biçimi geliştirmese de GİB

tarafından yürütülen iş ve işlemler üçüncü ülke vatandaşları nezdinde Türkiye'nin imajını ve itibarını etkilemektedir. GİB tarafından düzenli göç alanındaki iş ve işlemlerin hızlı, etkin ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesi bu açıdan önemlidir. Dördüncüsü, GİB'in yetki alanında bulunan kısa dönem ikamet izninin bazı türlerinin, uzun dönem ikamet izinlerinin, öğrenci ikamet izinlerinin ve insani ikamet izinlerinin kamu diplomasisi faaliyetleriyle doğrudan bir ilişkisi bulunmaktadır. Bu ikamet izni türleriyle Türkiye'de yasal kalış hakkı alan ve yaşayan göçmenler, Türkiye'nin sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik etkinliği açısından ciddi birer aktörlerdir. Bahsi geçen göçmen gruplarına yönelik doğru sistemsel formasyonların Türkiye açısından ciddi çıktılar üretebileceği söylenebilir. Buna YTB'nin kurduğu Türkiye Mezunları platformu aracılığıyla Türkiye'de okuyan uluslararası öğrencilere yönelik gerçekleştirdiği faaliyetler örnek olarak verilebilir. Beşinci ve son olarak, 1950 yılında yayımlanan kanundan itibaren göç yönetiminin İçişleri Bakanlığı'nın bünyesinde yer alması, Türkiye'de düzenli göç ve düzensiz göç alanındaki politikalara yönelik ayrı bir bakış açısı geliştirilmesini zorlaştırmaktadır. Düzenli göç ile düzensiz göçe dair iş ve işlemlerin karakteristik özellikleri birbirinden dikkate değer şekilde ayrılmaktadır. Türkiye'de alternatif tartışmaların yapılması hem düzenli göçün hem de düzensiz göçün politika yapım süreçlerine ve yönetim biçimine önemli katkılar sunacağı açıktır.

Mevcut değerlendirmeler çerçevesinde Türkiye'de göç politikalarına yönelik anlayışın zaman geçtikçe geliştiği görülmektedir. 2010'lu yıllarda GİB'in kurulmasıyla Türkiye'de göçün ayrı bir uzmanlık alanı olarak ortaya çıkması bu sürece ivme kazandırmıştır. Diğer taraftan GİB'in yeni bir kurum olması, kurumsallaşma sürecinin devam etmesi ve göç konusuna dair müphem uygulamalar Türkiye'nin göç politikaları ve göç yönetimi alanındaki mevcut durumunu ortaya koymaktadır. Göç politikaları ve yönetimi alanında daha uzun vadeli olarak atılacak adımlar, Türkiye'nin kamu diplomasisi alanındaki aktif konumuna da önemli bir katkı sağlayacaktır. GİB'in bağlı bulunduğu İçişleri Bakanlığı'nın temel misyonları arasında iç güvenlik, kıyı ve karasularının emniyetini sağlama, etkili sınır yönetimi ve güvenliği ve il ve ilçe yönetimleri aracılığıyla kamu hizmetlerinin koordinasyonunu sağlama gibi görevler bulunmaktadır. İçişleri Bakanlığı, buradaki görevlerini Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı gibi kolluk birimleri aracılığıyla yürütmektedir. Buradaki görevleri icra eden kolluk birimlerinin İl İdare Kanunu'na göre (5442 sayılı Kanun, 1949), idari kolluk amirleri olarak Vali ve Kaymakamlar belirlenmiştir. Burada sayılan tüm bu görevlerin yanında İçişleri Bakanlığı'nın uhdesindeki konulardan bir diğeri, Türkiye'deki göç politikalarını oluşturmaktır. İçişleri Bakanlığı bünyesinde bunu gerçekleştiren kurum GİB'tir. İçişleri Bakanlığı'nın bağlı kuruluşu olan GİB'in idari yapısının en üstünde bir başkan ve iki başkan yardımcısı bulunmaktadır. Mevzuata göre başkanın ve iki başkan yardımcısından bir tanesinin yukarıda sayılan kolluk birimlerinin de yönetim kadrolarını oluşturan mülki idare amirleri olması zorunluluktur. İçişleri Bakanlığı'nın mevcut icra ettiği görevler, teşkilat ve kadro yapılanması ile Türkiye'nin göç yönetimi arasındaki uyumun GİB teşkilatı içindeki temel kadrolar çerçevesinde yeniden değerlendirilmesi bir gerekliliktir. Türkiye'nin günümüzdeki şartlarının ve gelecekteki ihtiyaçlarının doğru tespit edilip daha rasyonel ve tutarlı bir göç

politikasının ve yönetim anlayışının oluşturulması gündeme alınmalıdır. Bu türden bir değerlendirmeyle Türkiye'nin göç politikalarına dair uzun vadeli ve kalıcı bir bakış açısı üretilmesi mümkün olacaktır.

ROLE OF THE PRESIDENCY OF MIGRATION MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF PUBLIC DIPLOMACY

1. INTRODUCTION

Public diplomacy refers to the development of communication processes by states with foreign publics in a way that serves the ideas, ideals and interests of their countries (Signitzer, 2008). In the light of various developments in the world, the traditional understanding of public diplomacy has changed over time and a new understanding of public diplomacy has developed in which non-governmental actors and different communication models are involved. Nye (2017) emphasizes the importance of new public diplomacy to win hearts and minds. The proper conduct of public diplomacy activities will help countries improve their image and reputation and help their policies to be adopted by different societies (Özkan, 2015). Considering its historical, cultural, political and social ties, Türkiye has a remarkable potential in terms of public diplomacy activities. Türkiye has started to utilize this potential more effectively since the 2000s. Today, the Directorate of Communications (2022) lists the Turkish Cooperation and Coordination Agency (TIKA), the Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB), the Disaster and Emergency Management Presidency (AFAD), the Turkish Red Crescent, the Maarif Foundation, the Turkish Radio and Television Corporation (TRT), the Anadolu Agency (AA) and Turkish Airlines (THY) as the main public diplomacy actors in Türkiye. Here, the Presidency of Migration Management (PMM) is not included among public diplomacy actors. On the other hand, while the Directorate of Communication lists education, culture, health, sports, digital, publishing and food as areas of public diplomacy, it does not include migration policies.

2. METHODS

There is no study in the literature that directly addresses the relationship between Türkiye's migration policies and public diplomacy activities. Exploratory research is used when the research topic is relatively new (Stebbins, 2001). Exploratory research generates initial insights into an issue and develops questions to be explored in more comprehensive studies (Marlow, 2005). This study is an exploratory investigation based on a literature review. In this way, it aims to generate scientific knowledge on the relationship between public diplomacy and migration policies and to lay the groundwork for more comprehensive studies through consultation with experts and case study discovery techniques

3. RESULTS

This study aims to reveal the relationship between Türkiye's public diplomacy activities and migration policies. In addition, it emphasizes the role of the PMM as the implementer of migration policies in Türkiye. Köksoy (2019) emphasizes that the channels of interaction between societies through migration and human mobility are among the characteristics of new public diplomacy. Accordingly, migrants and

asylum seekers, who are often seen as a security problem, actually offer serious opportunities for communication between peoples. Migration policies have a remarkable role in terms of their potential to enhance the image and reputation of countries and develop positive relations with the publics of different countries. In Türkiye, migration policies have been carried out under the Ministry of Interior since Law No. 5683 in 1950. In 2013, with the enactment of Law No. 6458, migration-related affairs and procedures were transferred from the Directorate of Foreigners Branch of the EGM to the PMM. The procedures and operations of the PMM in the field of regular migration include short-term residence permits, long-term residence permits, humanitarian residence permits and student residence permits. Procedures such as residence permits, address changes, data updates and fingerprinting of foreigners coming to Türkiye for research, trade, studentship, exchange programs and humanitarian reasons are carried out by the PMM (Law No. 6458). It is an important development that migration management is given to an institution other than law enforcement units and handled as a separate area of expertise (Uzun, 2023). However, the fact that migration management has been under the Ministry of Interior since 1950 is a parameter that reveals that the migration phenomenon is basically considered as a matter of public order and security.

CONCLUSION

In the framework of the current assessments, it is obvious that the migration policies in Türkiye have evolved over time. The emergence of migration as a separate field of expertise in Türkiye with the establishment of the PMM in the 2010s has accelerated this process. On the other hand, the fact that the PMM is a new institution, the ongoing institutionalization process and ambiguous practices on migration reveal Türkiye's current situation in the field of migration policies and migration management. Longer-term steps to be taken in the field of migration policies and management will also contribute to Türkiye's active position in the field of public diplomacy.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, G. (2024). İran'dan Türkiye'ye Yönelik Göçlerin İtme ve Çekme Kuramı Çerçevesinde Değerlendirilmesi: 1979-2019. *ESAM Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(1),71-89.
- Adıgüzel, Y. (2016). *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Adler, E. (1997). Seizing the middle ground: Constructivism in world politics. *European Journal of International Relations*, 3(3), 319-363.
- Aksu, F. (2024). Kamu Diplomasisi: Kavramlar, Yaklaşımlar ve Uygulamalar. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24 (Özel Sayı), 211-230.
- Alkan, H. (2018). *Cumhurbaşkanlığı Sistemi: Kurumsalcı Yaklaşım Işığında Yeni Siyasetin Analizi*. Ankara: Liberte Yayınları.
- Babbie, E. (2004). *The Practice of Social Research 10th Edition*. Stamford: Thomson.
- Bartram, D., Marista V. P. & Pierre M. (2017). *Göç Meselesinde Temel Kavramlar*. Ankara: Hece Yayınları.
- Casula, M., Nandhini R. & Patricia S. (2021). The Potential of Working Hypotheses for Deductive Exploratory Research. *Quality & Quantity*, 55(5),1703-25.
- Creswell, J. W. (2016). *Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımlar*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Ekşi, M. (2020). Kamu Diplomasisi. İçinde A. R. Usul & İ. Yaylacı (editörler), *Dönüşen Diplomasi ve Türkiye Aktörler, Alanlar, Araçlar*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2024a). Göç Randevu® | Ana Sayfa. Erişim Tarihi 19.12.2024 <https://randevu.goc.gov.tr/#>.
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2024b). İkamet İzni Çeşitleri. Erişim Tarihi 23.12.2024, <https://www.goc.gov.tr/ikamet-izni-cesitleri>.
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2025). Başkanlığın Görevleri. Erişim Tarihi 06.01.2025, <https://www.goc.gov.tr/baskanligin-gorevleri>.
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2026a). *Göç İdaresi Başkanlığı 2025 Performans Programı*. Ankara: Göç İdaresi Başkanlığı.
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2026b). İkamet İzinleri-İstatistikler. Erişim Tarihi 09.02.2026, <https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri>.

- İletişim Başkanlığı. (2024). Hakkımızda. *İletişim Başkanlığı. Erişim Tarihi 06.12.2024*, <https://www.iletisim.gov.tr/turkce/kurum-hakkinda>.
- İletişim Başkanlığı. (2022). *Kamu Diplomasisi Nedir?* Ankara: Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları.
- İnalçık, H. (2010). Tarih: Sadece Tarihten İbaret Midir? Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Tarihi. İçinde *Osmanlı Tarihini Yeniden Yazmak: Kuruluş*. H. İnalçık (editör), İstanbul: Hayykitap.
- Kalın, İ. (2012). Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi. İçinde *Kamu Diplomasisi*, A. Özkan & T. E. Öztürk (editörler). İstanbul: Tasam Yayınları.
- Karadağ, H. (2023). Kamu Diplomasisi ve Siyasi Propoganda: Kavramsal Bir Tartışma. *Türk Savaş Çalışmaları Dergisi* 4(1),66-77.
- Kavoğlu, S. (2023). Türkiye'nin Kamu Diplomasisi Panoraması: Uygulayıcı Kurumlar Üzerine Bir İnceleme. İçinde *Türkiye Perspektifinden Kamu Diplomasisi*. E. Köksoy & S. Kavoğlu (Editörler), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kocabıyık, H. (2019). Değişen Diploması Anlayışı, Kamu Diplomasisi ve Türkiye. *Avrasya Etüdüleri* 55(1),163-96.
- Köksoy, E. (2019). Kamu Diplomasisi Yönetimi ve Stratejisi. İçinde *Kamu Diplomasisinde Yeni Yönelimler*, O. Göksu (Editör). İstanbul: Literatürk Academia.
- Kömür, G. (2020). Yumuşak Güç Unsuru Olarak Kamu Diplomasisi. *International Journal of Politics and Security* 2(3),89-115.
- Marlow, C. R. (2005). *Research Methods for Generalist Social Work*. New York: Thomson Brooks.
- Nye, J. S. (2005). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs.
- Özkan, A. (2015). *21. Yüzyılın Stratejik Vizyonu Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkânları*. İstanbul: TASAM.
- Özkan, A., & Öztürk E., T. (2012). *Kamu Diplomasisi*. İstanbul: Tasam Yayınları.
- Öztürk, T. E. 2009. *Dış Politikadaki Etkin Unsur: Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi Etkinliği*. İstanbul: Kamu Diplomasisi Enstitüsü.

- Stebbins, R. A. (2001). *Exploratory Research in the Social Sciences*. Washington: Sage Publications.
- Şeker, M. & Taşçı, F., & Erken, M. & Tanyeri, N. (2020). İstanbul Üniversitesi Uluslararası Öğrencilerinin Türkiye, İstanbul ve İstanbul Üniversitesi Algıları, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Şehir Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- TRT. (2024). TRT'nin Hikayesi - TRT Kurumsal. Erişim Tarihi 14.12.2024, <https://www.trt.net.tr/kurumsal/trtnin-hikayesi>.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi. (1949, 6 Haziran). *5442 sayılı İl İdaresi Kanunu*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.5442.pdf>.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi. (1950, 15 Temmuz). *5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun*. <https://www.nvi.gov.tr/kurumlar/nvi.gov.tr/mevzuat/yururluktenkaldirilanlar/kanunlar/5683sayiliyabancilarinturkiyeiikametveseyahatleri.pdf>
- Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2013, 4 Nisan). *6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6458.pdf>.
- Ulusal Tez Merkezi. (2024). Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi. Erişim Tarihi 17.12.2024, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.
- Uluslararası Göç Örgütü. (2009). Göç Terimleri Sözlüğü. Birleşmiş Milletler.
- Uzun, Ş. (2023). Genel Müdürlükten Başkanlığa: Türkiye'de Göç Yönetiminin Dönüşümü. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi* 9(2-1),42-64.
- Uyar, Y., & Hazer, M., & Altıntop, A. K. & Onay, Y. (2023). *Migration Studies: Eurasian Perspectives*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Wendt, A. (1992). Anarchy is what states make of it: the social construction of power politics. *International Organization*, 46(2), 391-425.
- YÖK. (2026). Öğrenci İstatistikleri. Erişim Tarihi 09.02.2026, <https://istatistik.yok.gov.tr/>.
- Yun, S. & Elizabeth L. T. (2009). Future Sociological Public Diplomacy and the Role of Public Relations: Evolution of Public Diplomacy. *American Behavioral Scientist*, 53(4), 493-503.

KATKI ORANI / CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA / EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR / CONTRIBUTORS
Fikir veya Kavram / <i>Idea or Notion</i>	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak / <i>Form the research hypothesis or idea</i>	Gökhan ADIGÜZEL
Tasarım / <i>Design</i>	Yöntemi, ölçeği ve deseni tasarlamak / <i>Designing method, scale and pattern</i>	Gökhan ADIGÜZEL
Veri Toplama ve İşleme / <i>Data Collecting and Processing</i>	Verileri toplamak, düzenlenmek ve raporlamak / <i>Collecting, organizing and reporting data</i>	Gökhan ADIGÜZEL
Tartışma ve Yorum / <i>Discussion and Interpretation</i>	Bulguların değerlendirilmesinde ve sonuçlandırılmasında sorumluluk almak / <i>Taking responsibility in evaluating and finalizing the findings</i>	Gökhan ADIGÜZEL
Literatür Taraması / <i>Literature Review</i>	Çalışma için gerekli literatürü taramak / <i>Review the literature required for the study</i>	Gökhan ADIGÜZEL